

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"1911"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Berlin és Budapest

Forrás:

Esti ujság

Bp.

(Hely)

1911

(Idő)

4/27.

(Köt. v. füz.)

Berlin és Budapest.

Ő jön, ő jön!... Mohón, a jövőndő, sejtelt gyönyörűség képzeletére már előre lihegve, szikrázó szemmel, lápsra kész tenyérral várja Budapest közönségének egy főredéke évről-évre a német színeszetet. A kultursmokok (a kultúra é gyilkos parazitái) új művészetéről zengenek, meglátás, beállítás, forradalom csak úgy röpködnek az esztétikától terhes levegőben. Fölfordul a város, lázba esik az ifjuság, a fogékony és nyugatra törő, ha jön a Reinhardt.

És Reinhardt megjött. Itt van. A színház zsufolva van a legszebb és leggazdagabb publikummal, a melyet ez a gyönyörű nagyváros produkálhat. A nézőtérén a nagy esték izgalmá, villámos feszültsége. A függöny széjjelhuzódik. Kezdődik a játék. Egy ostoba, trágár, szélesre taposott, szellem nélkül való piszkos kis komédiát adnak elő, a melynek egész lággya egy elveszett női fehérnemű. És Budapest a kéjtől haldokol a sületlen német lábánál, behődol a germán szellemnek és dus arannyal tömi az élelmes vállalkozó feneketlen zsebét. Másnap a kritika részletes méltatást szentel a szennyes és silány darabnak, a melynek egyetlen szerencsése, hogy

nem honi szerző követte el. Különben az ujságok a darabot, a nézők a szerzőt lincselnék meg...

Most cserében annyi hihetetlenül nagylelkű, türelmes, elnéző vendégszeretetért, a mely szemet huny a vendégjárás imminens veszedelmekre is, Reinhardt előadja otthon Berlinben Katona József tragédiáját, a Bánk bánt. Mi nekünk e tragédia, nem kell elmondanom. Esztétikai értéke egyrangu Shakespeare legnagyobb és legmélyebb remekeivel. Egy nemzet életét, törekvéseit, szenvedéseit kifejező ereje meghaladja a világirodalom minden más termékét. Soha még az urdvar és a nemzet malomköve közé került arisztokráciát úgy nem jellemezték, mint Katona Bánkban. Soha egy nemzet egész karakterét úgy nem egyénítették, mint ő tette Peturban. Soha a jobbagy szenvedése, nyomorusága oly velőkéig ható hangon nem szólalt meg, mint Tiborcban.

Nem szólok arról, hogy nekünk e tragédia oly becses hagyomány, mint a németeknek Götze, az angoloknak Shakespeare, a franciáknak Corneille vagy Voltaire. Végre a hagyományainkat csak mi magunk

tartozunk tisztelőiben tartani, (fájdalom, mi sem tesszük.) De maga a drámai mű oly nagy és oly tökéletes, hogy bármely nép legszigorubb kritikái mértékével mérve is még mindig teljes súlyának találhatik, ha — elfogultság nélkül mérik meg.

És ezt a Bánk bánt a berlini sajtó lecsepülte, leszolta, ronggyá tépte és a rongyot az arcunkba ha-

jitotta. Hazudtak, torzítottak, oleső és buta vicceket csináltak, csak azért, hogy magukhoz lerántsák azt, a minék a megértésig föl sem tudnak emelkedni. Pesti intellektuel-ek véresre tapsolták a markukat a Hose című disznóságon. És Berlin kritikusan összefognak, hogy pellengérré állítsák, megcsufolják a legnagyobb magyar tragédiát. Mindegyiknek más baja van vele, a legkiesinyesebb nacionalista hiúságlól, a mely megütközik a német Gertrudisz, Ottó és Biberach hitványságán, a pátosz ellen való értelmetlen idegenkedésig megszólal itt minden hang. Csak a jözanság, a pártatlanság, a tisztességtudás hangja nem.

A ki a Berliner Deutsche Tageszeitung fölháborító butaságait végig tudja olvasni fölindulás nélkül, annak irigyeljük a nyugodt temperamentumát. Magyar butaságról, paprikás barbárságról beszél a konzervatívek kedves ujságja, oly lónusban, mintha nem a német birodalom szövetségeseiről, hanem szingalécekről vagy botokudokról volna szó. Lehet, hogy igaza van. A mig mi diadalkaput építünk minden esztendőben a berliniek részére, a melyen válogatatlanul bocsátjuk át, sőt fejhajtással üdvözljük legsilányabb küldöttjeiket is, holott ők a kadiumi iga alatt kényszerítik elvonulni a magyar nemzet legnagyobb büszkeségét, addig csakugyan joggal lehet magyar butaságról beszélni.